

Posudek bakalářské práce Markéty Szyszkowiczové „Jazyk dívčích románů Lenky Lanczové“

Bakalářská práce Markéty Szyszkowiczové se zaměřuje na téma, které se na první pohled může jevit jako okrajové či málo důležité. Je ovšem třeba říci, že i tzv. populární či konzumní literatura si ze stylového hlediska zaslouhuje soustavnou pozornost, třebaže se způsoby užívání jazyka v ní budou zpravidla jevit jako málo originální, konvenční, resp. prefabrikované. Jde mj. o to, že texty řadící se do této oblasti literatury mají značně širší okruh čtenářů než texty literatury „vysoké“ a že se snaží přizpůsobit se jazykovým (jakož i tematickým, syžetovým) očekáváním a preferencím skupiny recipientů, k níž se obracejí, přičemž zároveň tato očekávání a preference formují a ovlivňují. Je tak nesporně zcela oprávněné a užitečné, že se Markéta Szyszkowiczová rozhodla věnovat svou bakalářskou práci popisu a rozboru užívání jazykových prostředků v prózách oblíbené a hojně čtené autorky populární četby. Přitom je volba Lenky Lanczové jako reprezentativní současné představitelky žánru dívčího románu jistě zcela na místě a plně odůvodněná, nic namítat nelze ani proto výběru čtyř románů z její obsáhlé tvorby, jež vznikly v průběhu takřka dvou desetiletí a současně operují s různými typy příznačných hrdinek žánru dívčího románu.

Jak je v bakalářských pracích obvyklé, text se skládá z části obecněji zaměřené a z části praktické, resp. analytické. Autorka práce tak nejprve stručně charakterizuje základní rysy a vývoj českého dívčího románu, přičemž se v zásadě opírá o výzkumy Svatavy Urbanové a Dagmar Mocné (s. 7–11). Zajímavou, i když spíše dodatkovou součástí kapitoly představuje poznámka o typických podobách názvů dívčích románů. Problematika jazyka dívčích románů, která tvoří hlavní téma práce, je pak zastoupena relativně obsáhlým shrnutím výkladů obsažených v publikaci Oldřicha Uličného a Jana Horáka *Prostor pro jazyk a styl*. Dané shrnutí funguje jako určitý metodologický podklad pro praktickou část práce. Konečně následuje ještě krátký přehled tvorby Lenky Lanczové.

Hlavní část bakalářské práce zahrnuje čtyři kapitoly, které jsou věnovány vybraným románům v jejich chronologickém pořadí. Kapitoly mají paralelní strukturu: Po náčrtu děje probíraného románu (jenž je někdy poněkud poznamenán stereotypy žánru: „Do cesty jsou jim však postaveny překážky“ – s. 26) obsahuje text poznámky o názvech kapitol daného románu (v návaznosti na výše uvedené zdůraznění příznačných podob titulů dívčích románů) a poté výklady o grafických prostředcích (zvláště nestandardní ožívání interpunkčních znamének) a o prostředcích morfologických, lexikálních a syntaktických; konečně jsou připojeny zmínky o textové výstavbě (pásmo vypravěče, dialogy, monology, kontakt se

čtenářem). Opakující se poukazy na stejné či obdobné prostředky a postupy v různých románech naznačují, že jejich repertoár je v románové tvorbě Lenky Lanczové víceméně konstantní. Sledování vývoje autorčina jazyka, jež bylo jedním z cílů práce, se tak nakonec redukuje na konstatování, že se mění lexikální prostředky v závislosti „na vývoji techniky v reálném světě“ (s. 42).

V práci nacházíme výčet a určitou klasifikaci prostředků, které se vyskytují v probíraných románech, mnohem méně pozornosti je však věnováno jejich funkci v rámci textu a vytvářeného fikčního světa (ve vztahu k postavám, prostředí, celkovému smyslu díla); jednou z mála výjimek se stává poukaz na charakterizační uplatnění spisovnosti a nespisovnosti v románech *Znamení Blíženců* či *Kam se vytrácí láska*.

Užitečný by jistě byl soustředěnější popis uplatnění prostředků ze slangu mládeže. V pasážích o využívání přirovnání autorka operuje s protikladem mezi konvenčními a originálními přirovnáními, není však zcela zřejmé, podle jakého kritéria se rozhoduje; lze např. přirovnání „vsakuje moje informace jak houba na tabuli špínu“ označit za konvenční (s. 39)?

Bakalářská práce Markéty Szyszkowiczové tak podává výčet a popis prostředků, které se vyskytují v probíraných románech, jejich funkce v rámci textového celku však byly postiženy jen částečně. Po jazykové a formální stránce je práce připravena pečlivě.

Celkově bakalářská práce Markéty Szyszkowiczové odpovídá požadavkům, které jsou na práce tohoto typu kladeny. Doporučuji ji proto k obhajobě.

Doporučené hodnocení: velmi dobře

V Praze dne 2. června 2015

Prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.,
Ústav českého jazyka a teorie komunikace
FF UK v Praze